

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXII.

V Celovcu, 1. oktobra 1903.

Štev. 40.

Atentat na ravnopravnost!

Pred sklepom lista se nam poroča o slučaju nezaslišano drznega kršenja jezikovne ravnopravnosti na naših sodiščih. Z 29. septembrom t. l. je bil član 19. drž. tem. zak. iz l. 1867., št. 142, za Koroško takorekoč odpravljen! To, nič več in nič manj, pomenja postopanje sodišča v Rožeku na razpravi, ki se je ta dan tam vršila.

Stvar je bila na kratko sledeča. Odvetnik dr. Brejc je za 14 slovenskih posestnikov iz St. Jakobske župnije vložil civilno tožbo zoper nekega št. Jakobčana — domačina, torej Slovenca. Za tožbo je bil narok za razpravo v slovenskem jeziku razpisan. Na razpravi pa je sodnik nakrat izjavil, da se bo razpravljalo nemško in tako tudi pisal zapisnik, češ da on (sodnik) slovenski ne razume. Dr. Brejc protestira, sklicuje se na drž. temeljni zakon o ravnopravnosti narodnosti in jezikov, na ministerske odredbe in dosedanjo prakso — toda sodnik stori formalni sklep o tem smislu, da se bo razpravljalo v nemškem jeziku, ter zapove dr. Brejcu, da mora govoriti nemški, sicer bi znale nastopiti neljube posledice. Toda dr. Brejc se ne uda, v obširnem govoru obrazloži tožbo v slovenskem jeziku in stavi svoje predloge. Nasprotnikov zastopnik dr. Mitteregger — (zapomnite si imena teh nestrpnih nemško-nacionalnih odvetnikov, Slovenci, da boste vedeli še dalje svoj slovenski denar njim nositi!) — se srdito zaletava v dr. Brejca, očitajoč mu, da zanaša politično agitacijo v sodno dvorano, in končno zahteva, da naj se dr. Brejca, ker noče nemško razpravljati, kar kratkomalo vpriče njega kontumacira. Tu pa je sodnik nakrat iz koncepta padel. Očividno na to ni bil pripravljen, da bo dr. Brejc imel pogum, kljubovati visoki modrosti njegovega sklepa; prišel je v škrince: ali izvajati posledice iz svojega sklepa v tem smislu, da bi dr. Brejca kakor stranko, ki odgovora dati noče, kontumaciral — ali pa preklicati storjeni sklep. Našel je jalov izhod — poklical je nekega pisarja, da naj bi tolmačil, toda mož se je tega tako ustrašil, da je v hipu vso slovenščino pozabil. Sodnik pokliče nato kancelista, ki je ob enem vodja zemljiške knjige; dr. Brejc ugovarja, da mož kot tolmač ni zaprišežen, toda sodnika to nič ne gane; a glej smola, tudi kancelistu, ko bi imel dr. Brejčeve

naredbe prestavljati, zmanjka sape, češ da ima sicer spričevalo o znanju slovenščine, da pa nove — slovenščine, ki jo govori dr. Brejc, ne „zastopi“. — Konec: sodnik razglasi sklep, da se razprava v ta namen preloži, da se bo za prihodnjo razpravo dobilo tolmača, stroške preložitve pa da ima trpeti dr. Brejc, ker je s svojo trdovratnostjo preložitve povzročil!

To je suhoparna resnica o dogodku, ki kriči v nebo. Torej en mlad fanatičen nemški nacionalc v slabo pristojeci mu sodniški kuti si drzne z nečuvveno frivolnostjo in lahkomišelnostjo prevreči temeljne zakone, kakor bi pihnil — in sme uverjen biti, da ga zato kot kazen čaka k večjem — avanzement! Prav kakor na Turškem!

Za danes samo toliko. Razume se, da se bodo storili potrebni koraki, da nemško-nacionalna drevesa ne zrastejo do nebes, toda zabiti ne smemo, da imamo v Gradcu prijatelja, ki so sodniki à la zgoraj opisani njegovi lastni — otroci! Pozor torej na Gradec, slovenski poslanci! V Gradcu se nekaj kuha!

Prihodnjic kaj več o tem slučaju — in drugih zanimivostih z našega deželnega sodišča.

Zadnja huda ura.

Zadnjič smo kolikor mogoče natančneje poročali o strašni hudi uri, ki je sredi septembra zadela našo Koroško deželo in v kratkih urah toliko ljudi spravila v bedo in premnoge na beraško palico. Tū podamo še poročilo, ki nam je došlo iz St. Stefana o b. Zili, in ki kaže, kako strašno je bilo one dni.

Stari ljudje pravijo, da se take nevihte sploh ne morejo spominjati. To ni bil dež, to je bilo iz odprtih oblakov. V nedeljo 13. septembra med 3. in 4. uro popoldan smo imeli pravo temo. Ker je že v soboto prej in ponoči na nedeljo in cel dopoldan in popoldan silno deževalo, je bilo prav nevarno za prebivalce v dolini, kjer dere Zila. In žalibog, da se je strah tudi uresničil! — Okol 5. ure popoldne slišimo iz Spodnjih Blač udarjati na zvon! Kaj je? Gotovo je blaški hudournik prihitel od Ojsternika in Starhanta! Seve, ta čas nisem mogel iti gledat. Dež pada cel večer; ura je 12 po noči! Grmi, bliska; šipe mojega stanovanja zvonijo, strašna toča pada; hočem pogledati ven, a ne morem: električna, bliskova luč me kar oslepi, to-

čina zrna pa mi bijejo v obraz! Bog se usmili! Grom na grom, blisk za bliskom, da mislim: sodnji dan se bliža! Ne morem dočakati jutra. Okoli 1/2 5. ure vstanem; še vedno dežuje, odprem vrata, od daleč čujem strašen krik, polom, pokanje! Kaj je? Gotovo je Zila izstopila čez breg in trga vse, kar ji je na poti!

Dve uri pozneje slišim, kaj je! Blače so pod vodo!! Pripravim se na pot. St. Štefan leži na hribčku, od katerega pregledaš celo spodnjo, oziroma srednjo Zilsko dolino. Kaj vidim? Od spodnjih Bel (občina Meše pri Šmohoru) in od Nampolj (občina Brdo) je cela Zila do Bistrice pod vodo! Pravo jezero — morje! Letim proti Blačam! Že iz hriba vidim, da je blaški hudournik raztrgal svoje bregove, izstopil in spodnji del Blač preplaval! Šest hiš štejem od daleč, ki so čisto pod vodo. Od ene kmetije vidim le streho! Letim iz hriba naravnost v Blače! Pridem na železnični tir; železnična proga je raztrgana; tir in pragi visijo v višavi. Pridem na blaški most, ki pelje iz St. Stefana na Blače! Pa kakšna je Zila?

Ne morem popisati občutkov, ki so me obdajali, ko sem na mostu stal in gledal Zilo. Most se trese; zdi se, da se bo vsak trenutek odtrgal in ga bo Zila odnesla! Strašni valovi, prav morski, udarjajo na mostove stebre! Klade, drevesa s koreninami vred bijejo v most! Ravno v tej minuti, ko na mostu stojim, priplava smreka; mislim 9 do 10 metrov dolga; kakor bi neki mojster bil izračunal, udari ravno v sredi svoje dolgosti v mostov steber. Most se strese, nekaj čudno pokne, da mislim: konec je mojemu življenju, most se podira! A kakor užigalica se je smreka prelomila, da bi človek ne verjel, ako bi sam ne videl! Gledam na lestvico, po kateri se Zila meri; voda je dosegla 2 metra in 60 cm nad normalom! Hočem naprej v Blače, pa ne morem! Zila gre že čez cesto; kaj zdaj? Vrnil sem se že nazaj, pa vendar mislim: zdaj moraš v Blače! Izzujem svojo obutev! V eni roki držim svoje gorjanske čevlje in zgornjo suknjo, v drugi pa dežnik; voda je mrzla kakor led, precej globoka in ostro deroča.

Pridem v Blače! Strašen je ogenj; pa še strašnejša, pač močnejša je voda! Blaški hudournik je prihitel v nedeljo ob 1/2 5. uri popoldan! Na dvojnem kraju je pretrgal breg in se je razlil po Blačah; most, ki je ravno pred cerkvi, je odneslo; voda je tudi udarila v farno cerkev in v sosednji

Petindvajseto letno poročilo

družbe za vedno čiščenje najsvetejšega zakramenta in za oskrbovanje cerkvene oprave za revne cerkve v Krški škofiji, 1902—1903.

Družba za vedno čiščenje najsvetejšega zakramenta je otvorila dné 28. avgusta t. l. ob 11. uri predpoldnem v šolskih prostorih č. ss. uršulink v Celovcu svojo 25. razstavo cerkvenih oblačil. Navzoči so bili mil. g. knezoškof in mnogo odlične gospóde duhovskega in svetnega stanu. Duhovni predstojnik družbe, prečastiti gospod dr. Alojzij Cigoj O. S. B., je imel pri otvoritvi sledeči nagovor:

Milostljivi gospod knezoškof! Mnogospoštovani zborovalci! Družba vednega čiščenja otvarja letos svojo petindvajseto razstavo cerkvenih oblačil. Ko poročam o delovanju družbe od zadnje razstave, ki je bila septembra meseca 1902, mi je v veselo zadoščenje, da morem v obče poročati o veselem napredovanju.

Glavna družba celovška je ostala zvesta svojemu namenu. Udje opravljajo mesečne molitvene ure zasebno in po raznih cerkvah, deloma po dnevu, deloma po noči; gojenci kn. šk. dijaškega semenišča „Marianum“ imajo molitvene ure skupno pred izpostavljenim Najsvetejšim v svoji domači kapeli. Služba božja za družbene potreščine ter za vse žive in mrtve ude je vsak prvi petek v mesecu zjutraj in zvečer v tukajšnji uršulinski cerkvi sv. Duha. Takrat je redno tudi pridiga o presvetem Rešnjem Telesu. Razširjateljice glavne družbe v Celovcu se zelo trudijo

in vestno opravljajo ne vedno lahki posel, da nabirajo doneske za družbo.

Podružnice po raznih farah izven Celovca vodijo in oskrbujejo častiti dušni pastirji, ki nabirajo tudi doneske in jih pošiljajo družbenemu vodstvu. Ker so farne cerkve večinoma oddaljene in ljudje med tednom nimajo časa, se molitvena ura opravlja skupno kako nedeljo v mesecu, pri kateri so pobožno tudi neudje. Na več krajih je tudi kratka pridiga. Četudi so nekatere podružnice radi neugodnih razmer v vnehi nazadovale, so se pa na drugih krajih ustanovile nove, tako v Čanjčah, Etendorfu, Lölingu in Borlah. Kakor pravi papeževa okrožnica z dné 28. maja 1902, se duhovniki, katerim je naš Gospod in Odrešenik Jezus Kristus dal oblast, da obhajajo skrivnosti njegovega presvetega Telesa in Krvi, za to čast ne morejo boljše zahvaljevati, kakor s tem, da na vso moč pospešujejo čiščenje presvetega Rešnjega Telesa ter srca človeška vabijo k blagosnim studencem tega velikega zakramenta.

Kar se tiče cerkvenih oblačil, ki se dajejo cerkvam za vredno opravljanje službe božje, je družbeno predstojništvo v prijetnem položaju, da more letos obdarovati 53 cerkv in kapelic. Razdeli se: 5 vešpernih plaščev, 16 mašnih plaščev, 1 nebo, več naramnih vel, koreteljnov, obhajilnih burz, plaščev za ciborij, oblek za ministrante, oltarnih blazin, in več tucatov purifikatorijev, pal itd.

Oblačila se izdelujejo strogo po cerkvenih predpisih, in sicer v samostanu v Kazezah (Harbach). To je treba posebej naglašati, ker se dostikrat kupujejo oblačila, ki so sicer po ceni, a niso na-

pravljena po cerkvenih predpisih. Tistim cerkvam, ki same kupujejo cerkvena oblačila, družbeno predstojništvo rado pomaga, ki je v zvezi z najboljšimi in zanesljivimi tvrdkami.

Skupna vrednost razdeljenih oblačil iz naša 2146 kron. Družbeniki so donašali vkup 1656 kron. Primanjkljaj 490 kron se je pokrila deloma z doneski cerkv v skupnem znesku 225 kron, deloma iz rezervnega fonda in deloma tudi po brezplačnem delu visokorodnih gospej: grofice Adelgunde Rosenberg-Orsini, baronese Reyer, gospodične pl. Kupelwieser, baronese Ide Mayerhofer, gospodične Emilije pl. Zerboni, gospodične Horn, gospodične Hatheyer.

Rezervni zaklad, ki se pa vedno spreminja, se izpopolnjuje iz obrestij zapuščine za nekim duhovnikom iz tega, da se porabi blagó, ki se je prihranilo v prejšnjih časih, in drugih prihrankov. Iz rezervnega zaklada se pokrijejo: stroški za letna poročila in družbene knjižice, najemnina za potrebne prostore, poštni stroški, razpošiljatev oblačil itd. Ako bi se rezervni zaklad ves porabil, bi se morali ti in še drugi stroški pokriti iz tekočih doneskov ndov, vsled česar pa bi se morali zmanjšati podpore za revne cerkve.

S tem, da je ena cerkev odvisna od druge, da ena drugo podpira, se zbuja zavest verske edinosti in skupnosti in utrjuje medsebojna krščanska ljubezen, — katero misel najdemo že v apostolskih časih. Ko je v Jeruzalemu nastala lakota, je cerkev v Antijohiji nabrala denarja in ga poslala v Jeruzalem. Tudi apostol Pavel je na svojih misijonskih potovanjih nabiral podpore za revne kristjane v Jeruzalemu. — Oprava

nem obedu so se govorile običajne napitnice, v katerih se zagotavlja trdno prijateljstvo med Avstrijo in Nemčijo in s to zvezo obvarovani svetovni mir. (Glej Macedonijo!) Z Viljemom II. je prišel tudi nemški državni kancelar grof Bülow, ki je dolgo časa obravnaval z Goluhovskim. — Sploh pripisujejo temu sestanku važne posledice za rešenje balkanskih zadev.

Laška trobojnica na tržaški mestni palači. V nedeljo 20. septembra opoldne se je dvignila v onem trenutku, ko je na svetilniku naznanil strel poludan, na stolpovem drogu mestne palače v Trstu laška trobojnica. To se je hitro razneslo po mestu in vse je gledalo na ta stolp. Trobojnica je vihrala gori kake četrte ure, potem jo je snel in zaplenil redar, ki je bil zato še posvarjen! 20. septembra je dan zavzetja Rima, katero obletnico Lahi vsako leto slavijo. V Trstu pa so pokazali letos, da hočejo tudi „osvoboditev“ Trsta z laško zastavo. Irredente pa seveda ni, oziroma naša slavna vlada je ne vidi! Tistega, ki je obesil zastavo in naročil to demonstracijo, seveda tudi ne najdejo!!

Vabilo.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo
za Slovence na Koroškem

priređi

v nedeljo dné 4. oktobra t. l.

shod

pri g. J. Leitgebu v Dobu pri Pliberku.

Začetek točno ob 3. uri popoldne.

Vspored:

1. Pozdrav.
2. Delovanje koroškega deželnega zbora. Poroča deželni poslanec g. Fr. Grafenauer.
3. Kakšna naj bo naša politika? Govori č. g. župnik Jurij Trunk.
4. Razni govori.

Po shodu prosta zabava. — Rojaki, pridite v obilnem številu na važni shod!

Odbor.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmarovas in okolico napravi v gostilni pri Miklavžu v Biljčevsu na rožnovensko nedeljo dné 4. oktobra 1903, ob 3. uri popoldne, svoj zbor po sledečem dnevnem redu: 1.) Pozdrav predsednika. — 2.) Slučajni govori in nasveti. — 3.) Sprejem in vpisovanje udov. — Po zborovanju: Petje in prosta zabava, pri kateri sodeluje I. koroško tamburaško društvo „Biserica“ iz Celovca. — Ob ugodnem vremenu na prostem. — V slučaju skrajno neugodnega vremena se shod preloži na prihodnjo nedeljo dné 11. oktobra 1903. Prijazno vabi vse ude in prijatelje te družbe k obilni udeležbi **načelnistvo.**

Loterijske številke od 26. septembra 1903.

Dunaj 51 10 78 83 41
Gradec 41 50 66 1 25

NAZNANILA.

Nizke cene. — Točna postrežba.

Ako si hočete po ceni in dobro

pravo švicarsko uro

kupiti, obrnite se zanesljivo do

H. Suttner-ja, urarja v Kranju, ker te ure so po celem svetu znane kot najboljše. Zahtevajte najnovejši veliki cenik, ki ima blizo 600 podob, katerega vam pošlje za-
stoj in poštine prosto

Izborna zaloga zlatnine in srebrnine.

Klement-ova sesalka z verigo

je najboljša sesalka sveta.

Nepresežena za gnojnico, stranišča, mesnice itd.

Nad 7000 komadov v uporabi.

Vsled velikega uspeha in trpežnosti prekosi vse navadne sesalke, naj so patentovane ali ne.

To sesalko z verigo oddajam v vseh dolžinah do 7 metrov, s 70, 82, 100^{mm} široko cevjo, na študentsko poskušnjo, in jo vzamem, ako ne ugaja, po preteku tega časa brez vsake odškodnine na moje stroške nazaj.

Ceniki zastoj in poštine prosto.

Jos. Klement

tovarna za stroje

Hrobec-Rovdnica (Hrobetz-Raudnitz), Češka.

Sposobni zastopniki z visoko provizijo se iščejo.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pis-
menih zavrtkov itd. po najnižjih cenah.

Kdor ljubi dobro čašico čaja, zahtevaj povsod najfinejši in
najboljši čaj sveta

INDRA TEA

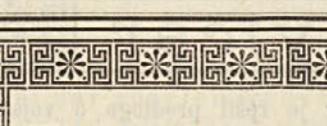
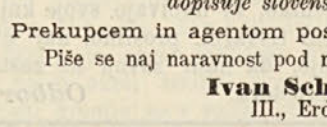
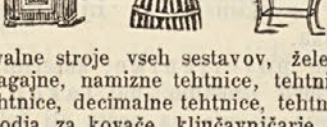
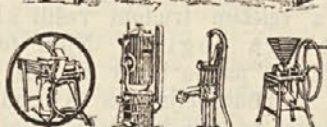
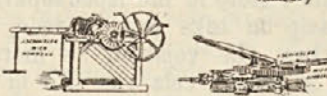
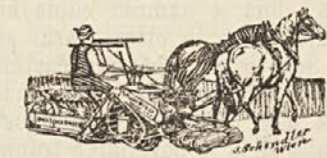
Napravljen iz najfinejših čajev Kitajskega, Indije in Cejlona.
Pristno le v izvornih zavojih. Zaloge razvidne iz lepakov.

Ivan Schindler, Dunaj III/1

pošilja že veliko let dobro znane

stroje vsake vrste

za poljedelske in obrtne potrebe!

mline za sadje,
mline za grozdje,
stiskalnice za sadje
in grozdje,
škropilnice za trsje,
poljska orodja,
mlatilnice,
vile, trijerje,
čistilnice za žito,
luščilnice za koruzo,
slamoreznice,
stroj za rezanje repe,
mline za golanje,
kotle za kuhanje
klaje,
stiskalnice za seno,
sesalke za vodnjake,
železne cevi,
sesalke za gnojnico,
vodovode itd.,
od sedaj po zopet
zdatno znižanih
cenah,
ravno tako:
vse priprave za kle-
tarstvo,
sesalke za vino,
medene pipe,
konopljenec in gumi-
jeve cevi,
gumijeve ploče,
priprave za točenje
piva,
priprave za izdelo-
vanje sodavode in
penic se vin,
stroje za sladoled,
mline za kavo, di-
šavo itd.,
omare za led,
stroje za delanje
klobas,

šivalne stroje vseh sestavov, železno pohištvo, železne
blagajne, namizne tehtnice, tehtnice na drog, steberske
tehtnice, decimalne tehtnice, tehtnice za živino, stroje in
orodja za kovače, ključavničarje, kleparje, sedlarje itd.

Vse pod dolgoletnim jamstvom, po najugodnejših plačilnih
pogojih!

tudi na obroke.

Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in franko;
dopisuje slovensko.

Prekupcem in agentom posebne prednosti!

Piše se naj naravnost pod naslovom:

Ivan Schindler, Dunaj
III., Erdbergstrasse 12.

Organist in cerkovnik

išče kmalu službo. Prositelj je mlad in je letos
orglarsko šolo v Celovcu z jako dobrim uspehom
dovršil. Ponudbe so pošiljati na ime: Vekoslav
Petek, cerkovniški sin v Prevaljah na Koroškem.

Dr. Janko Brejc

naznanja, da ima svojo

odvetniško pisarno v Celovcu na
benediktinskem trgu št. 4. (stara
Mohorjeva hiša).

Uradne ure: od 9. do 12. dopoldne
in 3. do 6. popoldne. Ob nedeljah in
praznikih je pisarna zaprta.

Sadjarsko in vinarsko društvo

za Brda v Gorici

prodaja naravne in pristne briske pri-
delke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih vin:

burgundeca, rizlinga, modre
frankinje in drugih.

Desertna vina.

Sedež društva je:

Gorica, ulica Barzellini šte. 20.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim starišem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola;
poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih
ročnih delih.

Šolsko leto se začne dné 15. oktobra t. l.
Plačila 16 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč.
šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Trgovina z železnino „MERKUR“

Peter Majdič.

Celje, Štajersko.

priporoča svojo bogato zalogo

Kranj, Gorenjsko.

najboljšega železa in jekla, ploščevine, žice, žice za ograje, lite železnine, vsako-
vrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja, in sicer: oral, bran,
motik, srpov, grabelj in strojev; vsakovrstnih ponev, ključavničarskih izdelkov ter
okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakovic, hišne in kuhinjske
posode, tehtnic, sesalk, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin, ter
vsega družega blaga za stavbe, hiše, vrte itd. itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov, lončene cevi, samo-
kolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Posebno opozarja poljedelce k sezoni na svoje izborne travne kose
z znamko „Ciril in Metod“, koje imam jaz edini v zalogi, patentovane
kosirje, kakor tudi svetovnoznane bergamaške, francoske, bavarske,
tirolske in kemične osle.

Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev.